

Llei 30/2014, del 27 de novembre, qualificada de protecció civil als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge

Índex

[Mostra/Amaga]

- Exposició de motius

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 27 de novembre del 2014 ha aprovat la següent:

Llei 30/2014, del 27 de novembre, qualificada de protecció civil als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge

Exposició de motius

L'article 12 de la Declaració Universal de Drets Humans estableix que "ningú serà objecte d'ingerències arbitràries en la seva vida privada, la seva família, el seu domicili o la seva correspondència, ni d'atacs a la seva honra o a la seva reputació. Tota persona té dret a la protecció de la llei contra aquestes ingerències o atacs".

L'article 17.1 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics es pronuncia en el mateix sentit.

L'article 8 del Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals diu que "1.- Tota persona té dret al respecte de la seva vida privada i familiar, del seu domicili i de la seva correspondència. 2.- No podrà haver-hi ingerència de l'autoritat pública en l'exercici d'aquest dret sinó en quant aquesta ingerència estigui prevista a la llei i constitueixi una mesura que, en una societat democràtica, sigui necessària per a la seguretat nacional, la seguretat pública, el benestar econòmic del país, la defensa, l'ordre i la prevenció del delicte, la protecció de la salut o de la moral, o la protecció dels drets i llibertats dels altres".

L'article 14 de la Constitució garanteix el dret a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge, i estableix que tothom té dret a ésser protegit per les lleis contra les intromissions il·legítimes en la seva vida privada i familiar.

Sense perjudici de la protecció penal d'aquests drets, i d'aquella que atorga igualment l'article 41.1 de la Constitució, aquesta Llei dona protecció civil al dret a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge.

La postulació de forma conjunta d'aquests drets podria donar lloc a entendre que es tracta d'un sol dret amb diverses formes de manifestació. Però la sentència del Tribunal Constitucional de 28 de febrer del 2003 (2002-12-RE) ha tingut l'oportunitat de pronunciar-se en contra d'aquesta tesi, proclamant que es tracta de "tres drets diferents o autònoms" que "poden estar relacionats, però no necessàriament, ni de manera sistemàtica", així com que "lògicament, tenen una dimensió última compartida, que té relació amb la protecció de l'àmbit privat de la llibertat de l'individu, tant en el seu aspecte estrictament individual com en el familiar davant ingerències alienes il·legítimes".

Tanmateix, i des del punt de vista de la present Llei, el dret a la intimitat és el que té l'individu a decidir per ell mateix, amb només extraordinàries excepcions en interès de la societat, quan i en quins termes els seus actes hauran de ser revelats al públic en general.

El dret a l'honor està fonamentat en el dret a la dignitat que es requereix per al lliure desenvolupament de la personalitat en la convivència social, i es defineix com el dret que té tota persona a ser respectada, i a no ser escarnida ni humiliada, ni davant d'ella mateixa ni davant dels altres.

Finalment, el dret a la pròpia imatge està lligat a la irrupció als mitjans de reproducció i suposa la facultat de decidir que té tota persona de quan, per qui i de quina forma poden ser captats, reproduïts i publicats els seus trets fisonòmics recognoscibles. Aquest dret queda limitat per l'interès públic o per l'interès de la pròpia persona.

En l'àmbit de la protecció civil, es presumirà l'existència d'un perjudici si s'acredita la "intromissió il·legítima". Si els drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge són de difícil definició, també ho són les intromissions il·legítimes que es poden donar en aquests drets. Més en un món on la irrupció de les noves tecnologies, en constant evolució, facilita noves formes d'intromissions.

Per això, només un sistema que estableixi una regulació oberta de les possibles intromissions il·legítimes és el que pot donar una autèntica solució a la protecció civil d'aquests drets, si bé cal acotar el concepte. Així, seran els òrgans judicials els que hauran de determinar en cada cas si es dona una intromissió il·legítima, a la vista dels principis i disposicions que s'estableixen en aquesta Llei.

En aquest sentit, es considera que no es dona una intromissió il·legítima quan hi ha consentiment de la persona afectada per a una afectació concreta. Però el consentiment no pot ser una renúncia general a aquests drets, ja que es tracta de drets de la personalitat, de caràcter personalíssim i irrenunciables. Pel mateix motiu, el consentiment pot ser revocat, si bé la revocació tindrà efectes pel futur, i s'hauran d'indemnitzar els danys i perjudicis derivats de la revocació. Per motius obvis, el consentiment té un tractament específic per als

menors d'edat.

En particular, per determinar si la intromissió és il·legítima s'hauran de tenir en compte les llibertats d'expressió i d'informació que reconeix l'article 12 de la Constitució. La Constitució situa, al mateix nivell que els drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge, les llibertats d'expressió i d'informació. És per aquest motiu que, quan uns i altres col·lideixen, no es tracta tant d'una qüestió de prevalença, sinó de ponderar en cada cas entre drets i llibertats. D'aquesta manera, és convenient la regulació de les normes que han de servir per dirimir aquests conflictes entre aquells drets i llibertats en una mateixa llei, conferint-se així major coherència i simplicitat al marc normatiu que en l'opció de fer-ho en diferents cossos legals.

La llibertat d'expressió suposa el dret a difondre públicament per qualsevol mitjà i davant de qualsevol auditori, pensaments, idees i opinions. Està vinculada a la societat democràtica i ha de trobar el seu fonament i els seus límits en aquesta.

La llibertat d'informació també està associada a l'Estat democràtic, ja que només un poble adequadament informat és capaç d'exercir els seus drets amb plenitud de coneixement. La llibertat d'informació compleix una funció fonamental a través dels mitjans de comunicació social: la formació de l'opinió pública lliure. Ara bé, la important funció que desenvolupen els mitjans de comunicació comporta no només el seu reconeixement de drets i garanties, sinó també certes obligacions consistents en subministrar una informació de qualitat, evitant abusos. La informació veraç -terme que no es pot confondre amb veritat objectiva absoluta- exigeix la necessitat d'una investigació diligent i prèvia a la seva difusió.

Els drets de rèplica i de rectificació amplien la llibertat d'informació, perquè donen a la persona que se sent perjudicada per una informació inexacta la facultat de replicar-la i/o rectificar-la. També són drets que protegeixen el dret a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge, per la qual cosa és escaient regular-los en aquesta Llei respecte a les persones físiques afectades per intromissions il·legítimes. En paral·lel als drets de rèplica i de rectificació, la present Llei regula el secret i l'ètica professionals dels periodistes, entesos com el dret i també el deure dels professionals de la informació que garanteix la confidencialitat de les seves fonts.

En relació a la legitimació per la defensa dels drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge, ja s'ha dit que la Constitució dóna protecció contra les intromissions il·legítimes que es produeixen no només en la vida privada, sinó també en la familiar. En el cas d'una intromissió il·legítima que es refereixi a un difunt, no es considera que l'afectat sigui aquest, ja que aquests drets estan vinculats a la personalitat que s'extingeix amb la mort. En aquests casos els afectats seran els familiars, que tindran legitimació per defensar-se de la intromissió en la seva vida familiar.

Altra cosa és -i per això té un tractament diferent del supòsit anterior- que la intromissió il·legítima succeeixi abans de la defunció de la persona afectada. En aquest cas el que s'ha de preveure en relació a la legitimació de defensa dels drets són les persones que poden seguir-la amb posterioritat a la mort de l'afectat. I el que sembla raonable és que siguin els hereus o les persones designades testamentàriament els que puguin defensar els drets de la persona quin decés és posterior a la intromissió il·legítima.

La tecnologia digital ha facilitat l'exercici de la llibertat d'expressió i l'abast de la llibertat d'informació. Ambdues llibertats es desenvolupen en l'espai digital ja no només a través dels mitjans tradicionals de comunicació televisiva, radiofònica i de premsa, que han expandit la seva activitat professional per mitjans electrònics, sinó a més, mitjançant la difusió d'informació realitzada per qualsevol persona física o jurídica l'activitat de la qual consisteix senzillament en la provisió, publicació i posada a disposició d'informacions, expressions i continguts. Aquesta constatació implica que cal considerar que el mercat de la comunicació presenta avui característiques diferents i adopta una estructura molt més àmplia, descentralitzada i plural. A aquests efectes, aquesta Llei defineix el seu àmbit d'aplicació mitjançant la definició de dos conceptes. D'una banda, els operadors de mitjans de comunicació que es defineixen com a persones, físiques o jurídiques, l'activitat principal de les quals té per objecte publicar i comunicar al públic en general, de forma professional, expressions o informacions amb caràcter periòdic, independentment del suport utilitzat per a la publicació i comunicació de la informació. D'altra banda, els proveïdors de continguts informatius o d'opinió, l'activitat principal o accessòria dels quals consisteix a publicar, de forma professional o no, informació, expressions o continguts, per mitjans electrònics i en suport digital. D'aquesta manera, s'atén adequadament al nou panorama de la comunicació i la provisió d'informació en l'entorn digital.

Alhora, l'abast de la difusió, la persistència de la informació i la facilitat de publicació en l'entorn digital impliquen que les afectacions en els drets a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge adquireixin un major impacte, els danys ocasionats siguin massius i les possibilitats de control per part de la persona afectada es redueixen. Per això, sense desconèixer l'essencialitat de la llibertat d'expressió i d'informació en una societat democràtica, la completa protecció civil dels drets a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge, exigeix prestar especial atenció a les intromissions que tenen lloc per qualsevol mitjà de comunicació i en qualsevol suport.

Amb aquesta finalitat, el capítol tercer d'aquesta Llei estableix unes regles clares, previsibles i equilibrades per determinar l'autoria i atribuir la responsabilitat per intromissions il·legítimes en els drets a l'honor, la intimitat i la pròpia imatge.

El règim de responsabilitat es basa en els conceptes de control editorial i autoria que permeten distingir entre tres figures: autors, responsables solidaris i operadors de mitjans de comunicació i proveïdors de continguts informatius o d'opinió que actuen com a prestadors de serveis d'intermediació. El control editorial es defineix com la disposició de mecanismes, regles o protocols que permeten revisar o seleccionar, ja sigui per procediments automatitzats o de qualsevol altra manera, les expressions o la informació, independentment de qui sigui el seu autor, destinades a ser publicades o difoses en qualsevol suport o la publicació o difusió serà facilitada per qui realitza aquest control. Per tant, són responsables solidaris els que publiquen la informació causant de la intromissió il·legítima, bé perquè sigui un contingut propi (l'operador és l'autor) o bé perquè tot i ser aliè (l'autor és una altra persona) s'aplica un control editorial que permet

seleccionar i revisar la informació publicada. La responsabilitat neix del control editorial ([article 27](#)), bé sigui per la seva operativa adequada o bé sigui pel seu funcionament incorrecte. A partir d'aquesta regla, es presumeix que exerceixen control editorial els operadors de mitjans de comunicació i els proveïdors de continguts. Recaurà en aquests operadors la càrrega de provar que no van poder realitzar control editorial o que l'expressió o informació causant de la intromissió il·legítima d'un tercer, aliè al control del mitjà de comunicació, no va quedar subjecta a aquest control editorial. Però tal prova serà únicament admissible quan l'omissió de mesures de control editorial pugui considerar-se diligent i d'acord amb les pràctiques generalment acceptades en el sector, en atenció a les circumstàncies concurrents. En aquest cas, els operadors no seran responsables solidaris per la intromissió il·legítima causada sempre que actuessin diligentment per retirar o d'alguna altra manera impedir l'accés a l'expressió o la informació que constitueixi tal intromissió il·legítima tan aviat com tinguin coneixement efectiu de la mateixa.

Per mantenir la plena coherència amb la normativa comunitària i la majoria de les jurisdiccions i igualment ser consistents amb la regulació en matèria d'activitats desenvolupades en l'espai digital i contractació electrònica, es regula separadament la responsabilitat dels operadors de mitjans de comunicació i proveïdors de continguts informatius o d'opinió que actuen com a prestadors de serveis d'intermediació, que en aquest cas se subjecten a un règim d'exclusió de responsabilitat basat, d'una banda, en l'absència de coneixement i de control i, de l'altra, en la regulació d'un procediment de notificació, retirada i reposició ([articles 31 a 36](#)) quan hi ha coneixement efectiu de la il·licitud. En la mesura que un operador, de mitjans de comunicació o de provisió de continguts informatius o d'opinió, presti un servei d'intermediació, s'ha d'aplicar, en relació amb aquesta activitat, el règim especial d'aquests prestadors.

El procediment de notificació, retirada i reposició permet establir regles clares sobre el repartiment i l'atribució de responsabilitats entre els operadors de mitjans de comunicació, el destinatari afectat i el notificant d'una intromissió il·legítima en algun dels seus drets. Per tant, el seu establiment dóna un marc d'actuació més previsible i segur als operadors per atenuar els riscos i les responsabilitats a les quals s'exposen de manera inevitable per raó de la seva funció.

Finalment, per articular degudament la relació entre els autors i els responsables solidaris que assumeixin la responsabilitat per la intromissió il·legítima, es preveu en l'[article 30](#) un dret de repetició dels últims enfront dels autors, en defecte de pacte.

Tenint en compte totes aquestes consideracions, la Llei conté tres capítols. El capítol primer és de disposicions generals i de definició de les intromissions il·legítimes als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge. En el capítol segon es regulen els drets de rèplica i de rectificació, i les accions judicials. En el capítol tercer es determinen les responsabilitats per les intromissions il·legítimes. La Llei es complementa amb una disposició final que fixa l'inici de la vigència d'aquesta Llei.

Registreu-vos a LesLleis.com per
accedir al contingut complert d'aquesta pàgina.

Registre gratuït

Subscripció

Ja Estic Registrat